

Úradnými jazykmi Európskeho súdu pre ľudské práva sú anglický jazyk a francúzsky jazyk. Tento preklad nie je pre Súd záväzný.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation does not bind the Court.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction ne lie pas la Cour.

Tlačové oddelenie

Prehľad – Domáce násilie

november 2015

Tento prehľad nie je vyčerpávajúci a nie je pre Európsky súd pre ľudské práva záväzný.

Domáce násilie

„...Problematika domáceho násillia, ktoré môže mať rôzne podoby od fyzického cez psychické alebo verbálne týranie, je všeobecným problémom, ktorý sa týka všetkých členských štátov, a ktorý nie vždy vypláva na povrch, pretože sa objavuje v rámci súkromných vzťahov alebo uzavretých okruhov a nepostihuje iba ženy. Európsky súd pre ľudské práva potvrdzuje, že aj muži môžu byť obeťami domáceho násillia, a že v skutočnosti sú týmto fenoménom zasiahnuté aj deti, či už priamo alebo nepriamo. ...“ ([Opuz proti Turecku](#), rozsudok zo dňa 9. júna, ods. 132).

Právo na život (článok 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd)

Kontrová proti Slovensku

31. máj 2007 (sťažnosť č. 7510/04)

Dňa 2. novembra 2002 podala sťažovateľka trestné oznámenie na svojho manžela za napadnutie a bitie elektrickým káblom. V sprievode svojho manžela sa neskôr pokúšala vziať späť svoje trestné oznámenie. Následne toto oznámenie upravila sťažovateľka tak, že údajné konanie jej manžela bolo kvalifikované ako priestupok, ktorý si nevyžadoval prijatie žiadnych ďalších opatrení. Dňa 31. decembra 2002 jej manžel zastrelil ich spoločnú dcéru a syna, narodených v roku 1997 a 2001. Pred Európskym súdom pre ľudské práva sťažovateľka tvrdila, že polícia, ktorá mala vedomosť o hrubom a výhražnom správaní jej manžela, neprijala primerané opatrenia na účely ochrany života jej detí. Ďalej sa sťažovala, že jej nebola poskytnutá náhrada spôsobenej ujmy.

Európsky súd pre ľudské práva vyslovil, že **došlo k porušeniu článku 2** (právo na život) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) v súvislosti so zlyhaním príslušných orgánov zabezpečiť ochranu životov detí sťažovateľky.

Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že miestna polícia vzhľadom na trestné oznámenie z novembra 2002 a na núdzové telefonáty z decembra 2002 vedela o situácii v rodine sťažovateľky.

V súlade s aplikovateľnou právnou úpravou bola polícia v nadväznosti na to povinná: prijať trestné oznámenie, okamžite začať vyšetrovanie a trestné stíhanie proti manželovi sťažovateľky, viesť riadny záznam o núdzových volaniach a navrhnúť ďalší postup vo veci a prijať opatrenia v nadväznosti na tvrdenie, že manžel sťažovateľky mal brokovnicu a vyhrážal sa, že ju použije. Jeden z policajtov dokonca pomáhal sťažovateľke a jej manželovi pri úprave trestného oznámenia z novembra 2002 tak, aby bolo konanie kvalifikované ako priestupok, ktorý si nevyžaduje prijatie žiadnych ďalších opatrení. V dôsledku toho, ako to stanovili aj vnútroštátne súdy a potvrdila slovenská vláda, polícia zlyhala pri plnení svojich povinností a priamym dôsledkom tohto zlyhania bola smrť sťažovateľkiných detí.

Európsky súd pre ľudské práva ďalej rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 13** (právo na účinný opravný prostriedok) Dohovoru vzhľadom k tomu, že sťažovateľka mala byť oprávnená požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale nemala k dispozícii žiaden relevantný opravný prostriedok pred vnútroštátnym súdom.

Branko Tomašić a ostatní proti Chorvátsku

15. január 2009 (sťažnosť č. 46598/06)

Sťažovatelia boli rodinnými príslušníkmi dieťaťa a jeho matky, ktorých manžel a otec zabil oboch a následne aj sám seba, mesiac po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, kde bol z dôvodu rovnakých vyhrážok smrťou. Pôvodne bolo manželovi nariadené podstúpenie povinnej psychiatrickej liečby počas pobytu vo výkone trestu a podľa potreby po prepustení z neho, ale odvolací súd nariadil ukončenie tejto liečby pri jeho prepustení. Sťažovatelia sa osobitne sťažovali, že chorvátsky štát neprijal primerané opatrenia na ochranu dieťaťa a matky a dostatočne efektívne nevyšetрил prípadnú zodpovednosť štátu za ich smrť.

Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 2** (právo na život) Dohovoru z dôvodu, že chorvátske orgány nepodnikli primerané kroky na účely zabránenia smrti dieťaťa a jeho matky. Osobitne podotkol, že zistenia vnútroštátnych súdov a závery psychiatrického vyšetrenia bezpochyby ukázali, že príslušné orgány si boli vedomé, že vyhrážky smrťou adresované matke a dieťaťu boli mienené vážne a mali byť prijaté všetky primerané opatrenia na ich ochranu.

Európsky súd pre ľudské práva ďalej upozornil na niekoľko nedostatkov v konaní príslušných orgánov: napriek tomu, že v správe psychiatria vypracovanej na účely trestného konania bola zdôraznená potreba pokračovať v psychiatrickej liečbe manžela, chorvátska vláda nepreukázala, že takáto liečba bola skutočne a riadne zabezpečená; predložené dokumenty preukázali, že manželova liečba vo výkone trestu pozostávala z konverzačných sedení s väzenským personálom, z ktorých žiaden z nich nebol psychiatrom; ani v príslušných predpisoch ani v rozhodnutiach súdu o nariadení povinnej psychiatrickej liečby nebol obsiahnutý dostatok podrobností ohľadom toho, akým spôsobom mala byť liečba poskytnutá; a napokon, manžel nebol pred prepustením z väzby vyšetrený na účely posúdenia, či stále nepredstavuje hrozbu vo vzťahu k dieťaťu a jeho matke. Európsky súd pre ľudské práva tak prišiel k záveru, že príslušné vnútroštátne orgány neprijali primerané kroky na ochranu ich života.

Civek proti Turecku

23. február 2016 (sťažnosť č. 55354/11)

Vyššie uvedený prípad sa týkal vraždy matky sťažovateľov zo strany ich otca. Sťažovatelia sa sťažovali najmä na to, že príslušné orgány nesplnili svoju povinnosť zabezpečiť ochranu života ich matky.

Európsky súd pre ľudské práva mal zato, že **došlo k porušeniu článku 2** (právo na život) Dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva prišiel k záveru, že napriek tomu, že turecké orgány boli informované o skutočnom a závažnom ohrození života matky sťažovateľov, a napriek jej neustálym sťažnostiam na vyhrážky a obťažovanie, neprijali primerané opatrenia, ktoré mali k dispozícii na to, aby zabránili jej vražde zo strany manžela.

Zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania (článok 3 Dohovoru)

Zlyhanie orgánov poskytnúť primeranú ochranu pred domácim násilím

E. S. a ostatní proti Slovensku (sťažnosť č. 8227/04)

15. september 2009

V roku 2001 sťažovateľka opustila svojho manžela a podala proti nemu trestné oznámenie zato, že týral ju a jej deti. Deti boli narodené v roku 1986, 1988 a v roku 1989. Ďalej podala trestné oznámenie za sexuálne zneužívanie jednej z ich dcér. O dva roky neskôr bol manžel odsúdený za násilie a sexuálne zneužívanie. Sťažovateľkin návrh, aby bolo jej manželovi nariadené opustiť ich obydlie, bol zamietnutý. Vnútroštátny súd zistil, že nemá právomoc na to, aby obmedzil prístup jej manžela k nehnuteľnosti. Sťažovateľka mohla iba po rozvode ukončiť nájomný vzťah. Prvá sťažovateľka a jej deti boli preto nútení odstahovať sa od svojich priateľov a rodiny a dve deti museli zmeniť školu. Sťažovali sa, že príslušné orgány im nezabezpečili dostatočnú ochranu pred domácim násilím.

Európsky súd konštatoval, že Slovenská republika neposkytla prvej sťažovateľke a jej deťom okamžitú požadovanú ochranu proti násilnému správaniu jej manžela, a to **v rozpore s článkom 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) **a článkom 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. Európsky súd tiež podotkol, že vzhľadom na povahu a závažnosť tvrdení prvá sťažovateľka a jej deti potrebovali ochranu okamžite, a nie až o jeden alebo dva roky neskôr. Prvá sťažovateľka navyše nemohla ukončiť nájomný vzťah až do ukončenia rozvodového konania v máji 2002, ani nemohla podať návrh na vylúčenie bývalého manžela z užívania spoločného obydlija, a to až do prijatia novely zákona v januári 2003. V tomto medziobdobí tak ostala bez ochrany pre seba a svoje deti.

Nedostatočné prešetrenie sťažnosti na domáce násilie

E. M. proti Rumunsku (sťažnosť č. 43994/05)

30. október 2012

Sťažovateľka tvrdila najmä, že vyšetrowanie jej trestného oznámenia na domáce násilie spáchané v prítomnosti jej jedenapoločnej dcéry, nebolo efektívne. Rumunské súdy odmietli trestné oznámenia sťažovateľky z dôvodu nepreukázania jej tvrdení, že bola obeťou násilia zo strany jej manžela.

Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) Dohovoru v jeho procesnej časti na základe zistenia, že spôsob, akým prebehlo vyšetrowanie, neposkytol sťažovateľke účinnú ochranu požadovanú článkom 3 Dohovoru.

Súd obzvlášť zdôraznil, že pri podaní prvého trestného oznámenia žiadala sťažovateľka pomoc a ochranu zo strany príslušných orgánov pre seba a svoju dcéru pred agresívnym správaním svojho manžela. Napriek skutočnosti, že zákonný rámec zakotvoval spoluprácu medzi jednotlivými orgánmi a mimosúdne opatrenia na identifikáciu a zabezpečenie opatrení v súvislosti s domácim násilím, a hoci lekárske potvrdenie poskytlo evidentný dôkaz o tvrdeniach sťažovateľky, zo spisu nevyplývalo, že by boli podniknuté nejaké kroky v tejto súvislosti.

Valiuliené proti Litve

26. marec 2013 (sťažnosť č. 33234/07)

Tento prípad sa týkal sťažnosti ženy, ktorá bola obeťou domáceho násilia, na porušenie povinnosti príslušných orgánov vyšetriť jej tvrdenia ohľadom týrania a vyvodiť zodpovednosť voči jej partnerovi.

Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) Dohovoru na základe skutočnosti, že postupy použité v danom prípade a spôsob, akým boli zrealizované trestnoprávne mechanizmy, neposkytli sťažovateľke primeranú ochranu proti domácemu násiliu. Predovšetkým došlo k prieťahom pri vyšetrowaní trestného činu a prokurátor rozhodol o zastavení jeho vyšetrowania.

D. P. proti Litve (sťažnosť č. 27920/08)

22. október 2013

Sťažovateľka sa vydala v roku 1989 a rozviedla sa v roku 2001. S manželom mali štyri deti narodené v rokoch 1988, 1990, 1992 a 2000. Sťažovateľka sa sťažovala najmä na skutočnosť, že došlo k prieťahom v trestnom konaní proti jej bývalému manželovi pre úmyselné a systematické fyzické útoky na ňu a ich tri staršie deti, a že prípad nebol preskúmaný v primeranej lehote. V dôsledku toho podľa nej došlo k premlčaniu trestného stíhania a jej bývalý manžel nebol súdom primerane potrestaný.

Po neúspešnej snahe o zmier informovala litovská vláda Európsky súd pre ľudské práva v septembri 2012 o návrhu prijať jednostranné vyhlásenie s cieľom vyriešiť otázku zodpovednosti štátu za nesplnenie povinnosti zabrániť domácemu násiliu, ktorá vystala v dôsledku sťažnosti.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a s ohľadom na okolnosti prípadu vláda najmä uznala, že spôsob, akým boli zrealizované trestnoprávne mechanizmy v danom prípade, bol vo vzťahu k trestnému konaniu nesprávny, čím došlo k porušeniu pozitívnych záväzkov štátu podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) Dohovoru. S prihliadnutím na podmienky tohto vládneho vyhlásenia a postupy na zabezpečenie dodržiavania záväzkov v ňom uvedených Európsky súd

pre ľudské práva rozhodol o **vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu** jeho prípadov podľa článku 37 Dohovoru.

Riziko domáceho násillia v prípade vyhostenia

N. proti Švédsku (sťažnosť č. 23505/09)

20. júl 2010

Sťažovateľka afganskej štátnej príslušnosti prišla do Švédska s manželom v roku 2004. Ich žiadosť o azyl bola niekoľkokrát zamietnutá. V roku 2005 sa sťažovateľka odlúčila od svojho manžela. V roku 2008 bol jej návrh na rozvod zamietnutý švédskymi súdmi, nakoľko tieto nemali právomoc manželstvo rozviesť, kým nemala sťažovateľka legálny trvalý pobyt v danej krajine. Jej manžel oznámil súdu, že s rozvodom nesúhlasí. Medzičasom sťažovateľka neúspešne podala žiadosť na Švédsku migračnú radu, aby prehodnotili jej vec a zastavili jej deportáciu s odvolaním sa na skutočnosť, že v Afganistane jej hrozí trest smrti, nakoľko sa dopustila cudzoložstva tým, že nadviazala vzťah so Švédom s tým, že ju jej rodina odmietla.

Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že deportácia sťažovateľky zo Švédska do Afganistanu **by predstavovala porušenie článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) Dohovoru, keďže s prihliadnutím na osobitné okolnosti daného prípadu existujú závažné dôvody domnievať sa, že ak by bola sťažovateľka deportovaná do Afganistanu, čelila by rôznym kumulatívnym rizikám odvety zo strany svojho manžela, jeho rodiny, jej vlastnej rodiny a afganskej spoločnosti, ktoré spadajú pod článok 3.

Európsky súd pre ľudské práva osobitne poznamenal, že skutočnosť, že sa sťažovateľka chcela rozviesť s manželom a viac s ním nechcela žiť, môže mať pre ňu vážne, život ohrozujúce následky. Šiitský zákon o osobnom stave z apríla 2009, ktorý sa uplatňuje v Afganistane, v podstate zaväzoval ženy, aby plnili sexuálne požiadavky ich manželov, a aby neopúšťali domov bez povolenia.

Správy ďalej ukázali, že približne 80% afganských žien bolo zasiahnutých domácim násilím. Afganské orgány považovali takéto správanie za súladné so zákonom, preto ho súdne nestíhali. Napokon, ak sa žena chce dostať na políciu alebo súd, musí prekonať verejnú potupu, ktorá postihne ženy, ktoré opustia domov bez mužského sprievodu. Všeobecné riziko naznačené štatistikami a medzinárodnými správami nie je možné ignorovať.

Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života (článok 8 Dohovoru)

Umiestňovanie detí z nevhodného prostredia

Y. C. proti Veľkej Británii (sťažnosť č. 4547/10)

13. marec 2012

Sťažovateľka a jej partner, s ktorým sú spolu niekoľko rokov, mali v roku 2001 syna. V roku 2003 sa rodina dostala do pozornosti sociálnych služieb v dôsledku hádky medzi rodičmi pod vplyvom alkoholu. V rodine došlo k ďalším situáciám zahŕňajúcim domáce násilie

a nadmerné požívanie alkoholu, ktoré vyvrcholili koncom roka 2007, kedy bola do rodinného domu viackrát privolaná polícia. V júni 2008 miestne úrady získali núdzový ochranný príkaz potom, čo bol chlapec zranený počas ďalšej násilnej hádky medzi rodičmi. Konanie vo veciach starostlivosti o maloletých skončilo rozhodnutím, ktoré umožňovalo dať dieťa na adopciu. Sťažovateľka namietala, že odmietnutie súdov dať vyhotoviť posudok týkajúci sa jej výlučnej starostlivosti o syna a skutočnosť, že pri rozhodovaní o umiestnení dieťaťa nezohľadnili všetky relevantné okolnosti, predstavujú porušenie jej práv podľa článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru.

Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že **nedošlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru na základe zistenia, že dôvody na vydanie príkazu na premiestnenie dieťaťa boli relevantné a dostatočné, a že sťažovateľka dostala príležitosť predložiť svoju vec súdu a bola plne zapojená do rozhodovacieho procesu. Súd osobitne podotkol, že vo svetle histórie prípadu a správ sa názor sudcu krajského súdu o tom, že existuje pravdepodobnosť obnovenia vzťahu medzi sťažovateľkou a otcom, čo môže ohroziť blaho dieťaťa, nejavil ako neodôvodnený.

Zároveň, hoci bolo v najlepšom záujme dieťaťa, aby boli jeho alebo jej rodinné väzby zachované v čo najväčšom možnom rozsahu, v danom prípade bolo zjavné, že toto hľadisko bolo prevážené potrebou zaistiť vývoj dieťaťa v bezpečnom prostredí. V tejto súvislosti Európsky súd zistil, že prostredníctvom poskytnutia podpory v boji s alkoholickou závislosťou a pomoci v rodičovstve bolo vyvinuté úsilie obnoviť rodinné spolužitie. Po tom, čo sťažovateľka naznačila, že došlo k jej odlúčeniu od otca dieťaťa, jej boli poskytnuté podrobnosti ohľadom dostupných prostriedkov ochrany pred domácim násilím. Vyšlo však najavo, že tieto prostriedky nevyužila, a napokon sa s otcom dieťaťa zmierila.

Povinnosť štátu ochraňovať fyzickú integritu a psychiku jednotlivcov

Bevacqua a S. proti Bulharsku

12. jún 2008 (sťažnosť č. 71127/01)

Prvá sťažovateľka, ktorá tvrdila, že bola pravidelne bitá svojím manželom, ho opustila a podala návrh na rozvod. Vzala so sebou aj ich spoločného trojročného syna (druhý sťažovateľ). Napriek tomu sťažovateľka tvrdila, že manžel ju stále bil. So svojím synom strávila štyri dni v dome pre týrané ženy, kde bola údajne varovaná, že môže čeliť trestnému stíhaniu za únos dieťaťa. To mohlo údajne viesť k nariadeniu spoločnej starostlivosti o dieťa zo strany súdu, ktoré by podľa tvrdení sťažovateľky jej manžel nerešpektoval. Vznesenie obvinení voči svojmu manželovi za napadnutie údajne vyprovokovalo ďalšie násilie. Jej návrhy na predbežné opatrenia týkajúce sa starostlivosti o dieťa neboli vybavené prednostne a opatrovnícke práva k svojmu synovi získala až po právoplatnom skončení rozvodového konania o rok neskôr.

Nasledujúci rok bola sťažovateľka opäť zbitá svojím bývalým manželom a jej návrhy na začatie trestného stíhania boli odmietnuté z dôvodu, že ide o súkromnú záležitosť, ktorá má byť vyriešená v občianskom súdnom konaní.

Európsky súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru v dôsledku kumulatívnych účinkov nesplnenia povinnosti vnútroštátnych súdov bezodkladne vydať predbežné opatrenia vo veci starostlivosti o dieťa v situácii, ktorá mala nepriaznivý vplyv na sťažovateľov, a predovšetkým

na blaho druhého sťažovateľa a absencie primeraných opatrení príslušných orgánov počas tohto obdobia v reakcii na správanie bývalého manžela prvej sťažovateľky.

Podľa názoru ESĽP toto malo za následok neposkytnutie pomoci sťažovateľom v rozpore so záväzkom štátu v zmysle článku 8 Dohovoru zabezpečiť právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Európsky súd osobitne zdôraznil, že kategorizácia sporu ako „súkromnej záležitosti“ bola nezlučiteľná s povinnosťou orgánov chrániť rodinný život sťažovateľov.

A. proti Chorvátsku (sťažnosť č. 55164/08)

14. október 2010

Bývalý manžel navrhovateľky, ktorý trpel posttraumatickou stresovou poruchou a paranojou, ju údajne vystavoval opakovanému fyzickému násiliu, ktoré jej spôsobilo ujmu na zdraví a niekoľko rokov sa jej vyhrážal smrťou. Taktiež ju pravidelne zneužíval pred ich maloletou dcérou. Potom, čo sa pred ním začala skrývať, sťažovateľka podala návrh na súd na vydanie zákazu jej bývalému manželovi prenasledovať ju alebo ju obťažovať. Návrh bol zamietnutý z dôvodu, že sťažovateľka nepreukázala bezprostredné ohrozenie jej života.

Európsky súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru spočívajúce v tom, že chorvátske orgány neprijali množstvo opatrení nariadených súdmi na ochranu sťažovateľky alebo s cieľom riešenia psychiatrických problémov jej bývalého manžela, ktoré boli pravdepodobne pôvodcom jeho násilného správania.

Okrem toho nebolo zrejmé, či bývalý manžel podstúpil nejaké psychiatrické liečenie. Európsky súd ďalej vyhlásil sťažnosť sťažovateľky podľa článku 14 (zákaz diskriminácie) Dohovoru za neprijateľnú najmä z dôvodu, že nepredložila dostatočné dôkazy, ako sú správy alebo štatistiky, na preukázanie toho, že opatrenia alebo postupy prijaté Chorvátskom proti domácemu násiliu alebo účinky takýchto opatrení alebo postupov, boli diskriminačné.

Hajduová proti Slovensku

30. november 2010 (sťažnosť č. 2660/03)

Sťažovateľka sa sťažovala najmä na to, že vnútroštátne orgány nespĺnili svoju zákonnú povinnosť nariadiť držanie jej bývalého manžela v psychiatrickej liečebni po tom, čo bol odsúdený v trestnom konaní zato, že ju týral a vyhrážal sa jej.

Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že absencia primeraných opatrení v reakcii na správanie bývalého manžela sťažovateľky, a predovšetkým nesplnenie povinnosti vnútroštátnych súdov nariadiť jeho držanie v psychiatrickej liečebni po jeho odsúdení, mali za následok **porušenie pozitívnych záväzkov štátu podľa článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. Najmä podotkol, že hoci nikdy nedošlo k naplneniu opakovaných vyhrážok bývalého manžela sťažovateľky, tieto boli dostatočné na to, aby zasiahli do psychickej integrity a blaha sťažovateľky do takej miery, aby vyvolali pozitívne záväzky štátu podľa článku 8.

Kaluczka proti Maďarsku

24. apríl 2012 (sťažnosť č. 57693/10)

Sťažovateľka proti svojej vôli zdieľala svoj byt s jej násilným druhom čakajúc na vyriešenie niekoľkých civilnoprávných sporov týkajúcich sa vlastníctva tohto bytu. Tvrdila

najmä, že maďarské orgány jej neposkytli ochranu pred neustálym fyzickým a psychickým týraním v ich domácnosti.

Európsky súd pre ľudské práva prišiel k záveru, že maďarské orgány nesplnením svojich pozitívnych záväzkov **porušili ustanovenia článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. Najmä uviedol, že hoci sťažovateľka podala trestné oznámenia proti jej partnerovi za napadnutie, opakovane žiadala, aby mu boli vydané obmedzujúce príkazy a podala návrh na začatie občianskeho súdneho konania na jeho vypratanie z bytu, príslušné orgány neprijali dostatočné opatrenia na zabezpečenie jej účinnej ochrany.

Kowal proti Poľsku

18. september 2012 (rozhodnutie o prijateľnosti) (sťažnosť č. 21913/05)

Sťažovateľ sa sťažoval, že podľa článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru Poľsko nesplnilo svoj pozitívny záväzok ochrániť jeho, jeho mladšieho brata a ich matku pred domácim násilím tým, že neuskutočnilo žiadne kroky za účelom výkonu súdneho rozhodnutia nariaďujúceho jeho otcovi opustiť byt, v ktorom rodina bývala. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že v dôsledku toho boli on a jeho rodina vystavení otcovmu násilnému správaniu, a to napriek súdnemu príkazu nariaďujúcemu jeho vysťahovanie z bytu.

Európsky súd pre ľudské práva vyhlásil sťažnosť za **neprijateľnú** (zjavne nepodloženú) v zmysle článku 35 (podmienky prijateľnosti) Dohovoru. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu ako celku bol toho názoru, že reakciu príslušných orgánov na konanie sťažovateľovho otca nebolo možné považovať za zjavne neprimeranú vzhľadom na závažnosť predmetných útokov. Rozhodnutia vydané vo veci nebolo možné považovať ani za nespôsobilé pôsobiť preventívne alebo odstraňujúco na správanie páchatela. Obdobne ESLP nezistil, že by príslušné vnútroštátne orgány neposudzovali situáciu sťažovateľa a domáce násilie, ktorého sa dopustil jeho otec, vo všetkých súvislostiach ako celok, a že orgány nereagovali na situáciu primerane v celom rozsahu napríklad tým, že na nich prebiehalo niekoľko konaní, ktoré sa týkali samostatných prípadov domáceho násilia.

Irene Wilson proti Veľkej Británii

23. október 2012 (rozhodnutie o prijateľnosti) (sťažnosť č. 10601/09)

Tento prípad sa týkal sťažnosti obete domáceho násilia na spôsob vedenia vnútroštátneho trestného konania voči jej manželovi za ťažké ublíženie na zdraví zo strany príslušných orgánov a jej tvrdenia, že jeho podmienené odsúdenie bolo príliš mierne.

Európsky súd pre ľudské práva vyhlásil sťažnosť za **neprijateľnú** (zjavne nepodloženú) na základe zistenia, že príslušné vnútroštátne orgány Severného Írska neporušili svoju povinnosť chrániť práva sťažovateľky podľa článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. ESLP najmä konštatoval, že sťažovateľka podala príslušným orgánom iba jedno trestné oznámenie. Tento incident bol okamžite vyšetrený, jej manžel zatknutý a obvinený a trestné konanie, ktoré nasledovalo potom, prebehlo bez prieťahov. Sťažovateľka nepredostrela Európskemu súdu pre ľudské práva žiadne ďalšie špecifické tvrdenia ohľadom násilného správania.

Zákaz diskriminácie (článok 14 Dohovoru)

Opuz proti Turecku

9. jún 2009 (sťažnosť č. 33401/02)

Sťažovateľka a jej matka boli niekoľko rokov napádané a ohrozované zo strany manžela sťažovateľky. Útoky mali často za následok život ohrozujúce zranenia oboch žien. Okrem jednej výnimky nebolo začaté trestné stíhanie, pretože obe ženy vzali späť svoje trestné oznámenia, a to napriek ich vysvetleniam, že manžel ich k tomu donútil vyhrážkami, že ich zabije. Manžel následne sedemkrát bodol svoju ženu, za čo dostal pokutu splatnú v splátkach.

Obe ženy podali niekoľko trestných oznámení, v ktorých tvrdili, že ich životy sú ohrozené. Manžel bol vypočutý a prepustený. Napokon, keď sa obe ženy pokúsili odsťahovať od neho, manžel zastrelil svoju svokru odôvodňujúc to tým, že bránil svoju česť. Bol odsúdený za vraždu na trest doživotia, ale až do rozhodnutia o podanom odvolaní bol prepustený. Následne, podľa slov jeho manželky, pokračoval vo vyhrážkach voči nej.

Európsky súd pre ľudské práva mal za to, že **došlo k porušeniu článku 2** (právo na život) Dohovoru v súvislosti s vraždou svokry **a k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) Dohovoru, pokiaľ ide o porušenie povinnosti štátu chrániť jeho manželku.

Európsky súd pre ľudské práva taktiež uviedol, po prvýkrát vo veci týkajúcej sa domáceho násillia, že **došlo k porušeniu článku 14** (zákaz diskriminácie) **v spojení s článkami 2 a 3** Dohovoru. Dospel k záveru, že domáce násilie postihovalo najmä ženy a celková nečinnosť tureckých súdov, ktorá mala diskriminačný charakter, prispela k vytvoreniu klímy podporujúcej tento fenomén. Násilie, ktorému bola vystavená sťažovateľka a jej matka, tak mohlo byť považované za rodovo motivované a diskriminačné voči ženám.

Rumor proti Taliansku

27. máj 2014 (sťažnosť č. 72964/10)

Sťažovateľka sa sťažovala, že príslušné orgány jej neposkytli pomoc po vážnom incidente domáceho násillia spáchanom voči nej v novembri 2008 a neposkytli jej ochranu pred ďalším násillím. Sťažovateľka tvrdila, že jej bývalému partnerovi nebola uložená povinnosť podstúpiť psychologickú liečbu, a naďalej predstavoval hrozbu pre ňu a pre jej deti. Rovnako ďalej sťažovateľka tvrdila, že ubytovacie stredisko vybrané na účely jeho domáceho väzenia, umiestnené len 15 km od jej domova, bolo neadekvátne.

ESĽP skonštatoval, že **nedošlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) **samostatne ani v spojení s článkom 14** (zákaz diskriminácie) Dohovoru. ESĽP zistil, že talianske orgány zaviedli právny rámec, ktorý im umožňoval prijať opatrenia proti osobám obvineným z domáceho násillia, a že tento právny rámec bol účinný vo vzťahu k páchatelovi trestného činu, ktorého bola sťažovateľka obeťou a na zamedzenie opakovaného výskytu násillných útokov voči jej telesnej integrite.

Preklad: Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Oddelenie dokumentácie, analytiky a komparatistiky

Zdroj:

Factsheet — Domestic Violence [online]. Štrasburg : Európsky súd pre ľudské práva, 2015 [cit. 2016-01-01]. Dostupné na internete:

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Domestic_violence_ENG.pdf